

Секція: економіка, організація і управління підприємствами

Довгань Л. Є.

*к. е. н., професор кафедри менеджменту
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»*

м. Київ, Україна

Мохонько О. М.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»*

м. Київ, Україна

СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Забезпечення високого рівня конкурентоспроможності вітчизняних підприємств є важливою складовою економічної безпеки України на сучасному етапі розвитку. Виникає об'єктивна необхідність створення механізму управління конкурентоспроможністю на рівні підприємства, що передбачає пошук адекватних інструментальних засобів підвищення конкурентоспроможності. У цьому зв'язку особливий інтерес представляє дослідження стратегічного потенціалу підприємства у вирішенні проблеми створення конкурентних переваг підприємства.

Конкурентоспроможність підприємства – відносне поняття, оскільки на рівні певного регіону підприємство може мати певні переваги, а в цілому по країні воно може бути неконкурентоспроможним. Через це конкурентоспроможність підприємства слід розглядати як відносну здатність підприємства, яке, використовуючи ринкові і ресурсні можливості, забезпечує свою прибуткову діяльність, виходячи з реальних

і потенційних можливостей задовольняти постійно зростаючі конкретні потреби споживачів у порівнянні з підприємствами-конкурентами на певному ринку [6].

На думку Фатхутдінова Р. А. [4] конкурентоспроможність – це потенційна здатність об'єкта або суб'єкта управління конкурувати у майбутньому на конкурентних ринках, що забезпечена зниженням прояву стратегічних неконкурентоспроможних чинників і посиленням впливу стратегічних ексклюзивних конкурентних переваг об'єкта на основі проведення комплексної стратегічної діагностики об'єкта, параметрів ринку і конкурентів, розробки стратегій.

Проблематиці дослідження потенціалу присвячено значна кількість робіт вітчизняних та зарубіжних вчених. В економічній літературі останніх років нараховується більше 30 визначень потенціалів, серед яких найчастіше зустрічаються стратегічний, виробничо-господарській, науково-технічний, фінансово-економічний, управлінський, ресурсний, організаційно-структурний, інформаційний тощо.

У результаті аналізу наукових та науково-методичних праць з стратегічного управління [3] виявлено, що під конкурентоспроможністю в загальному значенні розуміють здатність ефективного функціонування в умовах конкурентного середовища.

Серед концептуальних підходів до визначення потенціалу на рівні підприємства, на нашу думку, слід відзначити стратегічний потенціал, який розглядається як складова системного комплексу підприємства. При цьому стратегічний потенціал представляється як система, що складається з підсистем – потенціалів різного порядку, тобто потенціал більш високого рівня складається з потенціалів більш низького рівня [2, с.39].

У вітчизняній економічній літературі термін стратегічний потенціал у широкому розумінні трактують як виробничі можливості, які є в наявності

і можуть бути мобілізовані для досягнення певної мети або розв'язання конкретної задачі.

Суть поняття «стратегічного потенціалу підприємства», на відміну від категорії «потенціал підприємства», полягає не лише у визначенні граничних можливостей виробництва, але й здатності підприємства досягати перспективних цілей шляхом підвищення рівня його використання під впливом зовнішнього та внутрішнього середовищ функціонування на основі удосконалення виробничої, кадрової, фінансової, маркетингової та інших складових [1].

Виявлення передумов забезпечення розвитку конкурентоспроможності підприємства передбачає дослідження категорій «стратегічний потенціал підприємства» та «конкурентоспроможність підприємства» за складовими (табл. 1): суть економічної категорії, стан підприємства, тип середовища.

Таблиця 1

Стратегічний потенціал як основа підвищення конкурентоспроможності

<i>Складові</i>	<i>Стратегічний потенціал підприємства</i>	<i>Конкурентоспроможність підприємства</i>
<i>Суть економічної категорії</i>	це поєднання ресурсів та можливостей, які наявні у підприємства для розробки та реалізації запропонованої стратегії [5]	комплексна порівняльна характеристика підприємства, яка відображує ступінь переваги сукупності оціночних показників його діяльності, що визначають успіх підприємства на певному ринку за певний проміжок часу по відношенню до сукупності показників конкурентів [3]
<i>Стан підприємства</i>	Реальний майбутній стан підприємства	Поточний стан підприємства
<i>Тип середовища</i>	Характеризує внутрішнє середовище підприємства	Характеризує зовнішнє середовище підприємства

Отже, стратегічний потенціал можна розглядати як ресурсну та інструментальну базу для пошуку і реалізації найефективніших стабілізуючих заходів щодо забезпечення розвитку конкурентоспроможності підприємства.

Література

1. Азарова А. О. Математичні моделі оцінювання стратегічного потенціалу підприємства та прийняття рішень щодо його підвищення: монографія/ А. О. Азарова, О. В. Антонюк. – Вінниця: ВНТУ, 2012. – 168с.
2. Бузько І. Р. Стратегічний потенціал і формування пріоритетів у розвитку підприємства: монографія / Бузько І. Р., Дмитренко І. Є., Сущенко О. А. – Алчевськ: вид-во ДГМІ, 2002. – 216с.
3. Довгань Л. Є. Стратегічне управління: Навчальний посібник /Довгань Л. Є., Каракай Ю.В., Артеменко Л. П.— К. : Центр учбової літератури, 2009. — 440 с.
4. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент / Фатхутдинов Р. А. – М. : Маркетинг, 2002. – 892 с.
5. Шаповалов П. О. Управління стратегічним потенціалом аптечної торгівлі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 «економіка, організація і управління підприємствами» /П. О. Шаповалов. – Донецьк, 2006. – 17с.
6. Шемчук Л. О. Конкурентоспроможність підприємства в системі чинників її забезпечення [Електронний ресурс] / Л. О. Шемчук // I Міжнародна науково-практична Internet-конференція "Управління економічною діяльністю промислових підприємств в системі сучасних глобалізаційних процесів". – Режим доступу: http://mevnu.at.ua/load/mizhnarodna_naukovo_praktichna_internet_konferencij_a/8_shljakhi_pidvishhennja_konkurentospromozhnosti_vitchiznjani_kh_pidpriemstv/konkurentospromozhnist_pidpriemstva_v_sistemi_chinnikov_jiji_zabezpechennja/9-1-0-113